

Székesfehérvári Törvényszék

Az ügy száma: 15.P.20.091/2021/53.

Az I. r. felperes:

Az I. r. felperes képviselője:

Tóthné Dr. Pintér Matild ügyvéd; 1016 Budapest, Naphegy u. 39. I/3.

A II. r. felperes:

A II. r. felperes képviselője:

Tóthné Dr. Pintér Matild ügyvéd; 1016 Budapest, Naphegy u. 39. I/3.

Az alperes:

MKB Bank Nyrt.; 1056 Budapest, Váci u. 38.

Az alperes képviselője:

[REDACTED] Ügyvédi Iroda – Dr. [REDACTED] ügyvéd; [REDACTED]
[REDACTED]

A per tárgya:

szerződés létre nem jötte, érvénytelenségének megállapítása és járulékai

Ítélet

Bíróság megállapítja, peres felek között 2007. október 3-án létrejött deviza alapú lakásvásárlási célú kölcsönszerződés érvénytelen.

Bíróság megállapítja, felperesek 2022. április 25-én fennálló kölcsöntartozása alperes felé 6.107.867.- (hatmillió-százhetezer-nyolcszázhatvanhét) forint, melyet 2022. július 1-től kezdődő időponttal, minden tárgyhónap legkésőbb tizenötödik napjáig történő teljesítéssel, havonta legkevesebb 90.000.- (kilencvenezer) forintos részletekben kötelesek megfizetni. Bármelyik részlet elmulasztása esetén a teljes hátralékos összeg esedékessé válik.

Alperes köteles megfizetni egyetemlegesen jogosult felpereseknek tizenöt napon belül [REDACTED] forint perköltséget.

Alperes köteles megfizetni az államnak külön felhívásra 611.600.- (hatszáztizenegezer-hatszáz) forint feljegyzett illetéket, ezt meghaladó illetéket az állam viseli.

Ítélet ellen kézhezvételétől számított tizenöt napon belül a Győri Ítéltáblához címzett, és a Székesfehérvári Törvényszéknél benyújtandó fellebbezéssel lehet élni.

Tájékoztatja a bíróság a feleket, hogy a rPp. 256/A. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az ítélet ellen irányuló fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha

- a másodfokú bíróság a pert a tárgyalás alapján a 157. § értelmében megszünteti és az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel teljes egészében vagy abban a részében, amelyre a megszüntetés oka fennáll, hatályon kívül helyezi;
- a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül – végzéssel hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja, ha az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, vagy az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn, illetve a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül – végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasíthatja, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt szükséges a tárgyalás megisméltése, illetőleg kiegészítése.
- A fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik;
- a fellebbezés csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos;
- a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul;
- a felek ezt kérték;
- megítélése szerint – tekintettel a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelemben, illetve fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra – az ügy eldöntése tárgyaláson kívül is lehetséges.

Tájékoztatja a feleket, hogy a jogi képviselő kötelező az ítéltábla előtti eljárásban az ítélet, valamint az ügy érdemében hozott végzések elleni fellebbezést (csatlakozó fellebbezés) előterjesztő fél számára. A jogi képviselő kötelező továbbá a Kúria előtti eljárásban a 235. § (3) bekezdésében meghatározott, a fellebbezést és a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára. Ha jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan, kivéve, ha a jogi képviselővel nem rendelkező fél pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezése iránti kérelmet terjeszt elő, vagy a bíróság egyéb okból köteles elutasítani a kérelmet.

I n d o k o l á s

Tényállás

- [1] Bíróság peres felek, tanúk által előadottak, valamint az ügy egyéb iratai alapján az alábbi tényállást állapította meg:
- [2] Felperesek 2007. augusztus 13-án nyújtottak be a Budapest Banknál lakásvásárlási kölcsönszerződésre vonatkozó hitelkérelmet, amiben 30 évre ingatlan vásárlásához 13.775.000.- forint összegű kölcsönt kívántak felvenni. Az ügyintéző [REDACTED] volt, ő egyeztetett a kölcsön feltételeiről felperesekkel. Felperesek a szerződéses egyeztetések során külön írásbeli tájékoztatót kaptak arról, a deviza alapú hitelkonstrukció mit tartalmaz, azaz a kölcsönt forintban kell igényelni, a folyósítás is forintban történik, ugyanakkor a bank svájci frankban tartja nyilván a kölcsönt. A kölcsön összege a folyósítás napján érvényes hirdetményben közölt számlakonverziós vételi árfolyamon lesz kiszámítva. Az esedékes törlesztő részleteket devizában köteles az ügyfél megfizetni, mely számlát szerződéskötésig kell megnyitnia adósoknak. A tájékoztató tartalmazza továbbá, hogy a deviza árfolyama időről-időre változhat, nem lehet pontosan tudni, hogy a törlesztő részlet megfizetéséhez mennyi forint összeget kell majd biztosítania az esedékességkor a számlán, a törlesztő részletek összegét a pénzügyintézet úgy határozza meg, az esedékesség napján érvényes számlakonverziós eladási árfolyammal számolja ki a törlesztés összegét, ezt az összeget vonja le az ügyfél folyószámlájáról. Az esetlegesen keletkező árfolyamkockázatot, ami jelentheti a fizetendő összeg növekedését vagy csökkenését egyaránt, teljes egészében az ügyfél viseli.
- [3] A pénzügyintézet felperesek kölcsönkérelmét befogadta, őket hitelképesnek minősítette, így 2007. október 3-án jött létre közöttük lakásvásárlási kölcsönszerződés 100.182.- svájci frank összegű kölcsönre, mely kölcsönt a pénzügyintézet forintban folyósította adósok részére. A szerződés szerint a kölcsön futamideje 360 hónap, annak pénzneme svájci frank, az ügyleti kamat évi 3,69%-os mértékben lett rögzítve, változó kamattal, továbbá a szerződés évi 1,5% adminisztrációs díjat rögzített, egyösszegű hitelfolyósítási díjat 363.250.- forint összegben, míg a teljes hiteldíjmutató induló mértéke 6,28%-os mértékben lett rögzítve. A szerződés tartalmazza, hogy a teljes hiteldíjmutató nem tükrözi a hitel árfolyamkockázatát, valamint a kamatkockázatát. A szerződés szerint a kölcsön folyósítását követően a pénzügyintézet értesítő levelet küld ki adósoknak, amiben összegzi a kölcsön összegét, az ügyleti kamat mértékét, az adminisztrációs díj összegét, az akkor érvényes árfolyamot, továbbá a kölcsön törlesztésének ütemezését, a havi törlesztő részlet mértékét és esedékességét és esetleges változás esetén a teljes hiteldíjmutató mértékét. A szerződés rögzíti továbbá, hogy a pénzügyintézet számára garanciális feltételenként közjegyzői okiratba kell foglalni a kölcsönszerződést. A kölcsön folyósításának feltétele volt, hogy a megvásárolni kívánt ingatlanra az adásvételi szerződés létrejöttén, a vevők tulajdonszerzése széljegyzésre kerüljön az ingatlan-nyilvántartásban, adósok az ingatlanra vagyonbiztosítási szerződést kössenek. Ha mindezen feltételek adottak, azt követő hét banki napon belül vállalta alperes a kölcsön átutalását. A szerződés továbbá rögzíti, a folyósított kölcsön összegét átszámítása forintra a folyósítás napján érvényes számlakonverziós vételi árfolyamon történik. A szerződés rögzíti továbbá, a szerződés megkötésétől számítottan esetleges árfolyamváltozás miatt a maximálisan folyósítható kölcsön összege 13.775.000.- forintnak megfelelő, a kölcsön folyósításának napján érvényes

számlakonverziós vételi árfolyamon számított svájci frank szerinti összeg, amit alperes vállalt folyósítani.

- [4] A megállapodás IV.1. pontja szerint a kölcsönt az ügyleti kamattal, adminisztrációs díjjal havi részletekben az értesítő levélben foglaltak szerint kellett adósoknak megfizetni, az első részlet összege az értesítő levélben meghatározott tárgyhoz 10. napján esedékes, svájci frankban köteles adós azt megfizetni. Adós volt köteles viselni a törlesztő részletek megfizetéséhez szükséges, deviza átváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot.
- [5] A szerződés III.4. pontja szerint adósok hozzájárultak ahhoz, hogy a mindenkori fennálló kölcsön- és járuléktartozásukat esetleges végrehajtási eljárás megindítása esetén alperes megbízására közjegyző tanúsítsa alperes e célra szolgáló nyilvántartásai alapján.
- [6] A megállapodás XII.2. pontja alapján felperesek aláírásukkal igazolták, hogy a szerződés részét képező üzletszabályzat egy példányát átvették, rendelkezéseit megismerték, azt magukra nézve kötelezőnek ismerték el. Felperesek a magánokiratba foglalt szerződés megkötését követően aznap felkeresték a közjegyzőt, aki közjegyzői okiratba foglaltan a szerződés tartalmával megegyező okiratot állított ki.
- [7] Alperes 2007. október 26-i levelében értesítette arról felpereseket, október 16-án a kért összegű kölcsön folyósítva lett, ami 13.775.000.- forint, azaz 93.347,56 svájci frank. A folyósításkori vételi árfolyam 147,57 forint volt, az első esedékesség 2007. december 10., a törlesztő részlet összege, ami a tőkét, a kamatot és az adminisztrációs díjat tartalmazza, 547,02 svájci frank.
- [8] Felpereseknek az árfolyam emelkedése miatt magasabb összegben kellett volna a törlesztő részleteket fizetniük, azonban egy idő után erre már nem voltak képesek, hátralékos tartozásuk keletkezett. Alperes 2017. január 13-i levelében szólította fel adósokat 1.152.569.- forint és járulécai hátralék megfizetésére. Alperes 2017. október 17-i levelében felmondás előtti utolsó fizetési felszólítást küldött ki adósoknak, amiben a lejárt tőketartozás 1.719.383.- forint és járulécai volt. Alperes arról tájékoztatta adósokat, amennyiben 15 napon belül lejárt tartozásukat nem fizetik meg, a pénzügyi intézet a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondja és a fennálló tartozásuk esedékessé válik. Adósok az átvett fizetési felszólítások ellenére a tartozásukat nem rendezték, ezért alperes közjegyzői okiratba foglaltan 2018. január 23-án a szerződést azonnali hatállyal felmondta és felhívta adósokat 19.019.633.- forint összegű tőke, 934.855.- forint kamat, 615.672.- forint adminisztrációs díj és 163.309.- forint, összesen 20.733.469.- forint összegű lejárt tartozásuk megfizetésére.

- [9] A Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Zrt. 2022. március 31-i hatállyal beolvadt az MKB Bank Nyrt.-be, bíróság 47. sorszám alatti végzésében állapította meg alperesi oldalon a perbeli jogutódlást.

Kereset

- [10] Felperesek elsődlegesen annak megállapítását kérik, peres felek között a kölcsönszerződés nem jött létre arra hivatkozással, a deviza alapú konstrukció lényegéről, tartalmáról a pénzügyintézet semmiféle tájékoztatást nem nyújtott adósok részére, így akarategyezőség nem állhatott fenn alperesi tájékoztatás hiányában a szerződés lényeges feltételeire vonatkozóan. Alperes az árfolyamkockázat mibenlétéről, annak hatásáról adósok fizetési kötelezettségére, szintén nem kaptak semmiféle tájékoztatást, így ismeretlen szerződéses feltételek alapján megállapodás nem jöhet létre. Felperes továbbá előadta, devizában történő nyilvántartás csak egy technikai művelet, önmagában követelést arra alapítani nem lehet, a követelés tárgya az, ami adós részére kölcsönként át lett adva. Felperesek szerint a szerződés azért sem jött létre, mert a szerződés tárgyának, a kölcsön összegének a pontos meghatározására szintén nem került sor, alperes egy hitelkeretet biztosított adósok részére azzal, hogy a konkrét kölcsönösszeg majd csak annak folyósításakor válik ismertté, gyakorlatilag a szerződés nem tartalmazza forintban a kölcsön tárgyát, csak egy hitelkeretről ad tájékoztatást. Felperesek vitatják, hogy a folyósítási értesítő a szerződés részét képezné, azt a szerződéses feltételek meghatározása során nem lehet figyelembe venni.
- [11] Felperesek továbbá arra hivatkoznak, a kölcsönszerződés feltételeiről, magáról a deviza alapú konstrukcióról a pénzügyintézetnek előzetesen részletes tájékoztatást kellett volna adnia adósok részére. Tájékoztatás hiányában a szerződéshez tartozó üzletszabályzat, értesítő levél nem vált a szerződés részévé, ezekben a feltételekben a felek nem állapodtak meg, az üzletszabályzat tartalmáról tájékoztatást nem kaptak, az üzletszabályzat mellett az általános szerződési feltétel sem vált a szerződés részévé. Felperes véleménye szerint a szerződés azért sem jött létre, mert az árfolyamkockázatra vonatkozóan semmiféle tájékoztatást nem kaptak az ügyfelek, annak lényegét nem is értették.
- [12] Felperesek másodlagosan a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét állítják több okra hivatkozással. Egyrészt véleményük szerint a szerződésnek azon rendelkezései, amelyek közjegyzői ténytanúsítványra vonatkoznak, tisztességtelen szerződéses feltételnek minősülnek (szerződés I.1. pont, III.4. pont, XII.1. pont), azok olyan egyoldalú hatalmasságot biztosítanak a pénzügyintézet számára, ami a jogokban és kötelezettségekben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó hátrányára.
- [13] Felperesek szerint továbbá a kölcsönszerződés I.4. pontja az adminisztrációs díj felszámításával összefüggésben is tisztességtelen, ezáltal semmis, miután mögötte a

pénzügyintézet semmiféle szolgáltatást nem nyújt. A feleket egyébként is együttműködési kötelezettség terheli, amelyért külön díjazás nem számolható fel.

- [14] Felperesek szerint azon szerződési rendelkezés is tisztességtelen, ezért semmis, ami előírja adósok számára, hogy a részleteket svájci frankban kötelesek megfizetni, miután ez csak egy könyveléstechnikai követelés, voltaképpen alperes valós devizát nem folyósított, ehhez képest a törlesztést devizában kéri. A kölcsön forintban lett folyósítva és forintösszeg annak a tárgya.
- [15] Felperesek szerint a szerződés semmissége a Hpt. (1996. évi CXII. törvény) 213. § (1) bekezdésének c) pontjába ütközés miatt is megállapítható, miután a szerződés az ügyleti kamatnak csak az induló mértékét adja meg, miközben rögzíti, hogy az félévenként változó nagyságú, ugyanakkor a kamat számítására vonatkozóan semmiféle módszert nem ad. Továbbá nem tartalmazza a szerződés az árfolyamkockázat költségét, amit ugyanakkor minden hónapban a bank adósokra hárított és nem tartalmazza a konverziós díjakat sem, ami a szerződésnek szintén része. Miután a szerződés az összes költséget nem tartalmazza, ezért állapítható meg a jogszabályba ütközése. Felperesek szerint továbbá a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjába is ütközik, miután nem tartalmazza a havi törlesztő részletek összegét, az pedig ki sem számolható a szerződéses adatok alapján.
- [16] Felperesek a szerződés létre nem jöttének jogkövetkezményeként arra hivatkoznak, az 1/2011. (VI.28.) PK vélemény 8. pontjában foglaltak alapján az eredeti állapot helyreállításának van helye, amely körben a cél, hogy egyik fél se jusson jogalap nélkül gazdagodáshoz. Felek, így felperesek jóhiszemű jogalap nélküli birtokosok voltak, az érvényes jegybanki alapkamattal számolva felpereseknek 2017. december 31-i időpont szerint 10.190.216.- forint volt a tartozásuk. Felperesek a szerződés teljes érvénytelensége esetére is ugyanezt a jogkövetkezményt kérik alkalmazni. Felperesek az érvénytelenség jogkövetkezményeként 2022. május 2-i beadványukban a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérik avval, a bíróság rendelkezzen a még ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás visszatérítéséről, melynek alapján felpereseknek 2022. április 25-én 6.107.867.- forint összegű tartozásuk áll fenn. Felperesek kéri, hogy ezt legfeljebb 90.000.- forintos részletekben, kamatmentesen fizethessék vissza alperesnek.
- [17] Felperesek a jogkövetkezmény indokolásaként előadták, a C-472/2020. EUB ítéletben foglaltak alapján az eredeti állapot visszaállításának van helye a szerződés érvénytelensége esetén, ugyanis a fogyasztó felé a legkedvezőbb számítási módot kell alkalmazni, azt az állapotot kell előidézni, amiben akkor lett volna, ha a szerződés megkötésére nem kerül sor. Felperesek szerint tehát lehetővé kell tenni azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltételek hiányában lett volna. A Kúria Konzultációs Testülete 2019. június 20-i ülésén elfogadott kétfajta elszámolási módja jogi kötőerővel nem bír, ezt az unió bírósága kimondta, így a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében foglaltak mellett jogkövetkezményként az eredeti állapot helyreállításának is helye van. Felperesek

számítása szerint 2022. április 25-i állapot szerint 6.107.867.- forint a fennálló tartozásuk, aminek megfizetésére havi 90.000.- forintos részletfizetés engedélyezését kérték.

Ellenkérelem

- [18] Alperes a kereset elutasítását kéri, felperesek perköltségben történő marasztalását. Alperes szerint a szerződés az írott tartalommal egyezően a felek között létrejött, ennek indokaként felperesek több olyan hivatkozást adnak, amelyeket a 6/2013. PJE határozat már rendezett, kimondva, hogy a deviza alapú kölcsönök mögött ténylegesen deviza forrás állt, azt szerződésenként nem kell vizsgálni. Megállapítható a szerződés tárgya is, ami az a kölcsönösszeg, amit forintösszegben a pénzügyintézet adósok számára folyósított, ami forintban lett meghatározva, de a folyósítás napján érvényes számlakonverziós vételi árfolyam alapján, annak svájci frank összege is egyértelműen meghatározható. Ez a számítási mód a PJE határozat 2a) pontja alapján tisztességes és elégséges. Alperes arra hivatkozik, az 1/2016. PJE határozatban foglaltaknak is megfelel a szerződés. A kölcsön összegét forintban határozza meg, ugyanakkor devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, a folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. Az értesítő levélből egyértelműen ezek az adatok megállapíthatók. A szerződés törvényességét a Kúria Pfv.I.22.137/2016/8. számú végzésében is megállapította. Az alperesi szerződésnek a szerződés tárgyával kapcsolatos rendelkezéseinek értékelését több jogerős bírósági határozat is tartalmazza, amelyek igazolják, hogy a kölcsön összege megfelelő módon és egyértelműen meg van határozva a szerződésben. Alperes szerint a szerződés létrejötté annak alapján is megállapítható (BH2018.230), hogy a kölcsön folyósítása megtörtént, adós pedig arra rendszeres jelleggel törlesztett.
- [19] Alperes továbbá arra hivatkozik, a szerződéskötést megelőzően tájékoztatást kapott az ügyfél a deviza alapú hitel konstrukciójáról, ennek keretében külön árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatót is kapott, azt alá is írták a tájékoztatás megadásának elismeréseként, tehát az ügyfelek tisztában voltak avval, hogy a forintkölcsönhöz képest milyen más feltételeket tartalmaz a szerződés, annak milyen kockázata van. Alperes szerint a tájékoztatás megfelel a 6/2013. PJE határozatnak, az feltárja az ügyfelet érintő kockázatot, az árfolyamkockázat ismertetése megtörtént, arról is információt ad a tájékoztató, hogy az árfolyam változásának milyen hatása van a törlesztő részletre. A szabályozás csak abban az esetben eredményezi a szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét, ha az átlagosan tájékozott fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, annak nincs felső határa (2/2014. PJE határozat), ezen kritériumoknak alperesi tájékoztató megfelel. Abból egyértelmű volt adósok számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őket terheli, ennek a változásnak nincsen felső határa, így nem lehet tisztességtelen a szabályozás. A szabályozás tisztességességét több ítéletablai határozat is alátámasztja, amelyeket alperes csatolt az iratokhoz. Alperes továbbá arra hivatkozik, a szerződéses szabályozás a C-26/13., C-51/17. EUB döntéseknek is megfelel.
- [20] Alperes arra is hivatkozik, az üzletszabályzat a kölcsönszerződés részévé váltak, azokat egyedileg a feleknek nem kellett megtárgyalniuk. A rPtk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében alperesnek arra kellett lehetőséget biztosítani, hogy a másik fél annak tartalmát

megismerhesse és a másik fél azt kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta, amit a szerződés aláírása igazol. A hirdetmény esetén alperes szerint elégséges, ha az üzletfelek részére nyitva álló helyiségben vagy elektronikus úton az elérhető [Hpt. 203. § (3) bekezdés].

- [21] Alperes szerint a kölcsönszerződés érvényes, felperesek által felhozott érvénytelenségi okok a szerződés I.1., III.4., XII.1. pontjai tekintetében megalapozatlanok, miután a közjegyzői ténytanúsítvány nem fordítja meg adósok terhére a bizonyítási terhet, nem jelenti azt, hogy elismernék az alperesi nyilvántartások alapján a tartozás összegét. Ugyanakkor alperesi pénzügyintézetnek számviteli és nyilvántartási kötelezettsége áll fenn, köteles a kölcsön egyenlegét, annak elszámolását, adósok teljesítését a saját rendszerében nyilvántartani. Ezek a szerződéses pontok joglemondást nem tartalmaznak felperesek hátrányára, nem zárják el attól, hogy vitassák alperesi nyilvántartás szerinti összeget.
- [22] Alperes továbbá előadta, az adminisztrációs díj szabályozása a jogszabályi rendelkezéseknek megfelel, mögötte alperes szolgáltatást nyújtott, adósok hitelképességi vizsgálata alapján kikalkulálja, megvizsgálja, hogy milyen összegű kölcsön biztosítható számukra, ehhez az összeghez mérten kerül kialakításra az ügyleti kamat, a teljes hiteldíjmutató, egyéb járulékos költség, tehát az adminisztrációs díj az adott ügyfél hitelkérelméhez mérten egyedileg lesz kikalkulálva. Alperes ezen díjazás mögött az általa nyújtott szolgáltatáshoz kapcsolódó személyi és tárgyi feltételek biztosításának költségét építi be a szolgáltatás árába. A Hpt. lehetővé teszi, hogy az ügyleti kamaton felül a hitelező egyéb költséget vagy díjat is felszámítson, nem volt olyan jogszabályi rendelkezés, ami tiltotta volna az adminisztrációs díj elszámolását. Alperes számára jogszabály írja elő, hogy milyen adminisztratív, tájékoztatói, informatikai és ellenőrzési kötelezettségeket kell teljesítenie a fogyasztónak való hitelnyújtás keretében, ennek ellenében tart igényt erre a díjra. Alperes az adminisztrációs díj alkalmazhatóságával kapcsolatosan hivatkozik a Győri Ítéltábla Pf.IV.20.084/2016/6/I. számú ítéletére, amely elfogadva ennek a díjnak az érvényesíthetőségét, megállapította, a pénzügyintézetek technikai és személyi apparátust működtetnek, amely jelentős ügyviteli költségeket generál.
- [23] Alperes továbbá arra hivatkozik, felperesek megalapozatlanul hivatkoznak arra, hogy svájci frankban kellett mindenképpen teljesíteni adósoknak a törlesztő részleteket. A szerződés IV.2. pontja szerint, ha deviza számlájuk nem állt rendelkezésre, ebben az esetben alperes jogosult volt forintszámláról leemelni az aktuális részlet összegét.
- [24] Alperes szerint a kölcsönszerződés minden érvényesített költséget, díjat tartalmaz, így az nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjába. Felpereseknek kell bizonyítaniuk, hogy a szerződésben foglaltakkal szemben alperes olyan költséget és díjat is érvényesített velük szemben, amit a szerződés nem tartalmaz. Konverziós díj nem került felszámításra alperesekkel szemben, az árfolyamkockázat költsége pedig nem értelmezhető, ilyen költséget szintén nem számolt el a pénzügyintézet.

- [25] Alperes továbbá arra hivatkozik, hogy a törlesztő részletek kiszámításának módját, induló összegét az értesítő levél tartalmazza, ezzel a kölcsönszerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak, ugyanis a szerződés tartalmát több okiratba is lehet foglalni, nem szükséges, hogy mindegyiket a felek külön-külön aláírják, így a szerződés részének tekinthető az értesítő levél is, ami ezeket a konkrét adatokat tartalmazza. Felperesek elismerve az értesítő levélben adott tájékoztatást, adatokat, annak megfelelően teljesítettek alperesnek. Felperesek a Hpt. 206. § (2) bekezdésével ellentétben 60 napon belül nem emeltek írásban kifogást az értesítő levélben foglaltakkal szemben. Mindezek alapján megállapítható, hogy a kölcsönszerződéshez tartozó értesítő levélben írtak szerint 547,02 svájci frank volt az induló törlesztő részlet összege. Amennyiben a bíróság mindezek ellenére a szerződés ezen ok miatti érvénytelenségét állapítja meg, akkor elsődlegesen az érvényessé nyilvánításra kell törekedni azzal, hogy a bíróság állapítsa meg ebben az összegben az induló törlesztő részlet összegét. Alperes továbbá vitatta felperes elszámolásait, szerinte legfeljebb a Kúria Konzultációs Testülete szerinti kétféle elszámolási mód alkalmazható. Alperes szerint eredeti állapot nem állítható helyre használati kötelelem esetén, továbbá aránytalanságot eredményez adósok javára, ha egyenértéki kamat elszámolása nélkül kívánja a befizetéseit elszámolni, ugyanis a konstrukcióból eredően kedvezőbb kamatot rögzített a szerződés a forintkölcsönhöz képest.

A bíróság döntése és jogi indokai

- [26] Kereset megalapozott.
- [27] Felperesek kifogásai alapján a bíróságnak elsősorban azt kellett tisztáznia, felek között a szerződés létrejött-e. Felperesek a tárgyaláson előadták, havi fix 80-90.000.- forint összegű törlesztéssel szerettek volna kölcsönt felvenni. Bízta az ügyintéző tájékoztatásában, aki több kölcsönkonstrukciót is megnézett, majd a perbelire közölte, hogy ez egy megbízható konstrukció, nincs árfolyamingadozás, a svájci frank a legstabilabb valuta. Elmondta az ügyintéző, hogy a kamat nem fog emelkedni, így a törlesztő részlet összege sem. Felperesek szerint az ügyintéző nem mondta el, hogy milyen egyéb kölcsönkonstrukciók vannak, mi a különbség a forint és a deviza alapú kölcsön között, gyorsan ment az ügyintézés, nem ismertette a szerződéses feltételeket. Az ügyintézés során az árfolyamkockázati tájékoztatóról semmilyen ismertetést nem kaptak, több papírral együtt azt is aláírták. Ugyan olvasták a tájékoztatót, de nem értették, hogy az mit tartalmaz, miért van szükség a kölcsön felvételéhez erre, az ügyintéző csak annyit mondott, hogy a futamidő alatt bekövetkezhet árfolyamváltozás, annak mértéke szóba sem került, az ügyintéző annyit mondott, hogy némi változás lehet, de az adósok által vállalt havi 80-90.000.- forint közötti sávban. Felperesek előadták, deviza számlát nyitottak, erre forint összegben teljesítettek, a bank arról emelte le a törlesztő részletek összegét, annyit tudtak, hogy a törlesztő részlet összegét a bank majd később fogja tudni meghatározni, erről levélben fogja őket értesíteni. A szerződést annak aláírása előtt áttanulmányozhatták, olvashatták, kérdésük azzal összefüggésben nem volt.

Később a közjegyző sem adott tájékoztatást a szerződésről azon indokkal, hogy azt már korábban úgyis megbeszélték a bankos ügyintézővel.

[28] Felperesek a szerződéskötési körülmények tisztázására több tanú meghallgatását indítványozták. [redacted] tanú járt el ügyintézőként a kölcsönszerződés ismertetése, megtárgyalása során. Az általános gyakorlat alapján előadta, adósok hitelképességét vizsgálták meg, ami személyes egyeztetést igényelt a pénzügyintézetnél, a törlesztési biztonságot vizsgálta a bank. Tanú előadta, a törlesztő részletekre egy összehasonlító táblázatot készített, adott kölcsönösszeg és adott időszak mellett, forintkölcsön és kiválasztott deviza alapú kölcsön esetében hogyan alakul a törlesztés összege. Ezt a kimutatást egy adott időpontra vetítve készítették el, hosszabb időszakra nem, ebből a kimutatásból nem derült ki, ha az árfolyam a későbbiekben változik, akkor a törlesztő részlet hogyan fog változni. Tanú elmondta, tájékoztatta arról az ügyfeleket, hogy ennek a kölcsönkonstrukciónak kamatkockázata és árfolyamkockázata van. Az árfolyamkockázat azt jelenti, hogy a szerződés megkötésére az akkori árfolyam mellett kerül sor, ami a jövőben azonban változhat, lefelé és felfelé is, ezt a kockázatot az ügyfeleknek kell viselniük, miután az a felek számára nem ismert. Tanú előadta, az árfolyamkockázattal kapcsolatos külön tájékoztatót ismertette az ügyfeleknek, elmagyarázta, hogy az mit jelent. Tanú elmondta, a konstrukció lényege, hogy a bank svájci frankban állapítja meg a kölcsön összegét, a tőkét és a részletet is ennek alapján rögzítik a szerződésben, de a mindenkori vételi árfolyam alapján kell az árfolyam ingadozásának függvényében a törlesztő részletet megfizetni. Tanú arra nem emlékezett, olyan tájékoztatást adott-e az ügyfeleknek, hogy a törlesztő részlet változása mellett az árfolyam emelkedése miatt a tőke összege is változhat. Tanú elmondta, miután az árfolyam, illetőleg a kamat változása a későbbiekben nem volt ismert, nem is volt megjósolható, a változás irányára, mértékére semmiféle tájékoztatást nem tudtak adni. Tanú nem emlékezett arra, arról beszélt volna, hogy akár jelentős mértékben is megváltozhat az árfolyam, miután nem tudta, hogy milyen mértékű és irányú lehet a változás. Tanú előadta, az összehasonlító táblázat alapján egyértelmű volt az ügyfelek számára, hogy a forintkölcsön törlesztő részlete gyakorlatilag duplája volt a deviza alapú kölcsönének, ezért mindenki az utóbbit választotta. Tanú továbbá előadta, az ügyfélre volt bízva, hogy a teljesítéshez devizaszámlát nyit, vagy a bank a forintszámláról emeli le az akkori árfolyamnak megfelelően a törlesztő részlet összegét. Tanú az üzletszabályzat átadásával kapcsolatosan arra nyilatkozott, általános gyakorlat erre nem volt, előfordult, hogy ezt a dokumentumot átadták az ügyintézés során, előfordult, hogy nem. Ha a szerződésben foglaltakkal szemben nem kapták meg, akkor azt az ügyfélnek kellett kifogásolnia.

[29] [redacted] tanú arra emlékezett, feladata az volt, ellenőrizze, hogy a szerződésben lévő adatok jól szerepeljenek, eltérés esetén azokat kijavítsa, kizárólag formai dolgokat ellenőrzött. Tanú előadta, jelen volt a közjegyzői irodában, amikor a szerződés közjegyzői okiratba foglalása megtörtént. A közjegyző a teljes okiratot ismertette, az ügyfelek kérdéseket tehetek fel. Tanú szerint a hitel ügyintézője volt az, aki tájékoztatást adott az ügyfeleknek a szerződéses feltételekről, vele beszéltek meg a kölcsön részleteit. A tanú kizárólag adminisztrációs dolgokat intézett, nem volt hitelügyintéző. Tanú a szerződéses feltételekről való tájékoztatással kapcsolatosan általánosságban arra tudott nyilatkozni, az árfolyamkockázatról kaptak az ügyfelek tájékoztatást. Azt mondhatták, hogy a svájci frank valuta mostanában stabil valutának minősül, azonban annak árfolyama a jövőre vonatkozóan

hogyan alakul, erre nem nyilatkoztak, erről nekik sem volt információjuk. Abban a tudatban írták alá a szerződést a bank részéről, hogy a hitel ügyintézőjével az ügyfelek már mindent átbeszéltek, tisztában vannak a szerződéses feltételekkel.

[30] A tanú szintén arra nyilatkozott, feladata kizárólag az volt, hogy a szerződéskötés során jegyezze a bank részéről a szerződést. Az ügyfeleknek korábban kellett megkapniuk az ügyintézőtől a szerződéssel kapcsolatos tájékoztatást.

[31] A tanú közjegyzőként járt el, az általános gyakorlata alapján előadta, a szerződés megkötésének előzménye az volt, hogy az ügyfél a bankos ügyintézővel megbeszélte a szerződés lényeges feltételeit, ezt követően magánokiratba foglaltan a szerződést megkötötték, majd ez után keresték fel a közjegyzőt, hogy közjegyzői okiratba foglalja a megállapodást. A közjegyző előadta, mondatról mondatra felolvasta a megállapodást, ami egy órát jelenthetett. Az ügyfelek figyelemmel tudták kísérni az ismertetést, mert a szerződéstervezet a rendelkezésükre állt. Tanú előadta, neki nem volt feladata a deviza alapú konstrukció lényegét ismertetni, ez a banki dolgozók feladata volt, úgyszintén az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást is a bankos ügyintézőnek kellett megadnia. A közjegyző feladata az volt, hogy a szerződés szövegét felhasználva elkészítse a közjegyzői okiratot, majd azt a felek részére ismertesse. Az ügyfelek megértették-e a kölcsönkonstrukciót, azzal neki nem kellett foglalkoznia, nem az ő feladata volt azt tisztázni.

[32] Felperesek és a tanúk nyilatkozata alapján megállapítható, felperesek a kedvezőbb törlesztésben bízva döntöttek arról, hogy forint kölcsön helyett deviza alapú kölcsönt vesznek fel, tudták ez azt jelenti, ugyan forintban kell majd teljesíteniük, de devizában van nyilvántartva a mindenkori kölcsön összege, ezért a törlesztés mindig az adott árfolyam és devizakamat függvényében változik. Felperesek tisztában voltak avval, a futamidő alatt reális veszély az árfolyam változása, így növekedése is, erről az ügyintézőtől egyértelmű tájékoztatást kaptak. Ismert volt az is, a törlesztő részlet az éppen aktuális árfolyam szerint lesz megállapítva, erről havonta értesítést kaptak, abban bíztak, a változás marad az általuk vállalt 80-90.000.- forintos sávban. Mindezek alapján megállapítható, egyfelől felperesek a szerződés lényeges feltételeit megismerték, másfelől azt elfogadva, annak megfelelően kívántak szerződni alperessel, így nem állapítható meg, hogy felek a rPtk. 205. § (2) bekezdése szerinti lényeges feltételekben ne állapodtak volna meg. Az a körülmény, hogy az árfolyam változásáról, annak hatásáról, mechanizmusáról milyen minőségű, részletességű tájékoztatást kaptak a banktól, az érvénytelenség körében vizsgálendő, mint ahogy a szerződés tárgyának, részletek meghatározottságának kérdése is.

[33] A szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában ütközésével összefüggésben a bíróság megállapította, a szerződés tárgya egyértelműen meghatározott deviza összegben, és egyértelműen meghatározható a folyósításkor érvényes deviza vételi árfolyam alapján forint összegben is. Erre egyértelmű adatokat maga a folyósítási értesítő tartalmaz. Az 1/2016. PJE határozat szerint a szerződés érvényességéhez elégséges feltétel, ha a szerződés tárgya lerovó vagy kirovó pénznemben van meghatározva, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsön

egyenértéke pontosan kiszámítható, vagy a szerződésben meghatározott későbbi időpontban, vagy a folyósításkor az akkori árfolyam figyelembevételével. A PJE határozat kifejti, a kölcsön összege a szerződéskötés napján kirovó és lerovó pénznemben egyaránt nem határozható meg, hiszen az átváltáshoz szükséges árfolyamot a szerződés megkötésekor még egyik fél sem ismeri. A szerződéses adatok alapján a tőke összege meghatározott, ugyanis a kölcsön forintban kifejezett egyenértéke kiszámítható, ehhez az említett adatok a szerződésben rendelkezésre állnak. Az a tény, hogy felperesek csak a folyósítási értesítőtől szereztek tudomást a kölcsön pontos, átutalt összegéről, ezen az értékelésen nem változtat, ugyanis felpereseknek a szerződés szerint több feltételt kellett teljesíteni a kölcsön folyósításáig, azok teljesítési időpontja nem volt előre ismert, ezért a folyósítás időpontjában rögzült az árfolyam, ami mindig az adott banki nap utolsóként rögzített árfolyama.

- [34] A Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjába ütközéssel kapcsolatban megállapítható, a szerződés az ügyleti kamat induló mértékét tartalmazza, a kamat számítására vonatkozóan pedig alperest semmiféle közzéi kötelezettség jogszabály alapján nem terhelte. A szerződés az árfolyamkockázat költségét nem tartalmazza – ezt alperes sem vitatta -, azonban felperesek nem bizonyították, hogy ezen a címen alperes bármilyen összeget érvényesített felperesekkel szemben. A szerződés nem tartalmazza a konverziós díjakat sem, de ennek külön érvényesítését felperesek szintén nem igazolták. Felperesek tehát nem bizonyították, hogy alperes olyan költségeket érvényesített velük szemben, amit a szerződés nem tartalmazott, így nem állapítható meg, hogy a szerződés az összes költséget nem tartalmazza a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltak szerint. Az egyes költségek esetleges megalapozatlan érvényesítésének egyébként sem a szerződés érvénytelensége a jogkövetkezménye, hanem az, hogy a pénzügyet azt nem számolhatja el adóssal szemben.
- [35] A Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjának érvényesülésével összefüggésben a bíróság megállapította, a törlesztő részlet induló összegét a szerződés nem, csak a folyósítási értesítő tartalmazza, mint ahogy a részletek esedékességét, későbbi számítása alapjául szolgáló árfolyam meghatározásának módját. A szerződés adataiból tehát a részlet összege nem határozható meg, így a szerződés jogszabályba ütközik, semmis. Ezt az értékelést támasztja alá a Kúria Gfv.VII.30.256/2020/9. számú végzése és Pfv.I.21.868/2018/10. számú ítélete. Az érvénytelenség ugyanakkor orvosolható, ugyanis azt felperesek sem vitatták, hogy az értesítő levél szerinti összegben kellett teljesíteniük, annak megfelelően fizették a részleteket, a levél adataiból pedig megállapítható, hogy az induló részlet összege 547,06 CHF és annak forint egyenértéke kiszámítható. Mindezen adatok alapján a részlet összege meghatározható, annak alapján számoltak el a felek a szerződés érvénytelenségének esetére. Bíróság mindezek ellenére nem tudta a szerződést érvényessé nyilvánítani a részlet meghatározásával, mert a szerződés más okból is érvénytelen.
- [36] Felperesek által is kifogásolt adminisztrációs díj/kezelési költség érvényesítésének lehetőségét vizsgálta a C-621/17. EUB ítélet, mely szerint azok érvényesítése a bank részéről nem tisztességtelen, az vizsgálendő ügyenként a nemzeti bíróság részéről, hogy jelentős egyenlőtlenséget idéz-e elő a fogyasztó hátrányára azok szerződésben rögzített mértéke a kölcsön összegéhez mérten. Az a tény, hogy a deviza összegéhez igazodik a díj mértéke, magában nem tisztességtelen, mert a deviza összege lett meghatározva a szerződésben, ahhoz mérten számolható ki a díj összege, annak eltulzott mértékére, figyelemmel az ügyleti kamat és adminisztrációs díj együttes mértékére, pedig felperesek nem hivatkoztak. A bíróságok gyakorlata szerint elfogadott, hogy a díj/költség alperesi szolgáltatás személyi és tárgyi feltételeinek ellenértékét, ügyviteli költségét tartalmazza, mely költség túlmutat az ügyleti kamat körén. Kúria Pfv.VII.22.444/2016/11. számú végzése, Győri Ítéltábla

Pf.V.20.281/2018/11/I. számú ítélete és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.116/2016/4. számú határozata szintén ezt az álláspontot támasztják alá. Felperesek ugyanakkor nem a díj mértékét, hanem elszámolás tisztességtelenségét állították együttműködési kötelezettségre hivatkozással, mely érvelés nem helytálló.

- [37] Felperesek azon kifogása, mely szerint az üzletszabályzat ismertetése nem történt meg, érvénytelenségi okként nem értelmezhető, ui. a szerződés aláírásával felperesek igazolták, hogy azt megkapták és megismerték – ezt a tanú nem cáfolta –, az a szerződés részét képezi. Felperesek azt is kifogásolták, annak tartalmát nem ismertették részükre. A rPtk. 205. § (3) bekezdése értelmében alperesnek azt kellett bizonyítania, ezen dokumentum megismerésének a lehetőségét biztosította felperesek részére. Ezt ugyanakkor felperesek aláírásukkal igazolták. Annak van ugyanis jelentősége a rPtk. 205/B. § (1) bekezdése alapján, hogy az általános szerződési feltételt (azt tartalmazó üzletszabályzatot) alkalmazó lehetővé tette-e a másik fél számára, hogy annak tartalmát megismerhesse, és a fél ezt a módot akár kifejezetten, akár ráutaló magatartással elfogadta. Bíróság tájékoztatta arról felperest, bizonyítási indítványt szükséges előterjesztenie arra, aláírás útján történt elismerésével szemben, az üzletszabályzatot mégsem ismerhette meg, illetőleg azt mégsem kapta meg alperestől. Felperes a rendelkezésre álló adatok alapján kérte ennek a körülménynek az elbírálását. Bíróság a rendelkezésre álló okirati bizonyítékkal szemben nem tudta tényként megállapítani, hogy felperes ne értesült volna az üzletszabályzat jelentőségéről, azt ne ismerhette volna meg, illetőleg ne vehette volna át.

- [38] A közjegyző által kiállított ténytanúsítványt értékelte a Kúria I/2018. számú gazdasági elvi határozatában. Megállapította, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem, az ilyen szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen. A perbíróság megítélése szerint is a ténytanúsítvány nem több, mint alperes nyilatkozata, azaz nem tanúsítja tényként adós fennálló tartozásának összegét. Ebből következően a közjegyzőnek nincs is szüksége alperesi adatok helytállóságának ellenőrzésére, a követelés összecszerúségét a Vht. 23/C. § szerinti feltételek teljesülése során nem is feladata vizsgálni. A közjegyzőnek nincs szüksége alperesi, banktitoknak minősülő adatokba betekinteni, azokat bekérni, így a banktitokra vonatkozó rendelkezések sem sérülnek. A közjegyző azt tanúsítja tényként, és nem többet, hogy előtte a pénzügyi intézet képviselője nyilatkozatot tett, felmondta a szerződést, és közölte adós fennálló tartozásának összegét. Ez a közjegyzői okirat azonban a tartozás összegét illetően nem minősül ténytanúsítványnak, adós így a közokirat miatt nem kerül hátrányosabb helyzetbe. Ha azonban a közokirat nem tanúsítja tényként a tartozás összegét, akkor adós szerződésben tett alávetési nyilatkozata szintén nem tette hátrányosabbá a helyzetét, az alávetésnek gyakorlatilag semmilyen jogilag értékelhető jelentősége nincsen. Az alávetés tehát nem eredményez felperes által állított tisztességtelen szabályozást, az nincs is összefüggésben a Kormányrendelet I. § (1) bekezdésének a) és b) pontjával, hiszen egyfelől nem ad egyoldalú szerződéses értelmezésre lehetőséget alperes számára, másfelől a b) pont a pénzügyi szolgáltató teljesítésének szerződés-szerúségéről szól (aminek semmi köze adós

alávetéséhez), nem az adóséról. A közvetlen végrehajthatóság lehetőségét a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdései szerinti módon a szerződés, és annak felmondása közjegyzői okiratba foglaltatása teremti meg. Alperes a felmondással egyidejűleg felszólítja adóst a fennálló tartozása megfizetésére, amit természetesen saját nyilvántartásai szerint fog meghatározni. Ezen összegre vonatkozó felperesi alávetés nem jelent joglemondást a részéről, alperes által előadott módon egyfelől vitathatja, kifogásolhatja a kimutatást, végső esetben pedig végrehajtás korlátozása, vagy megszüntetése iránt pert kezdeményezhet, mely eljárásban egyébként is neki kell bizonyítania állítása megalapozottságát, tehát a bizonyítási teher a kikötés miatt nem változik meg. A perben a pénzügyi felperesi előadást vitató nyilatkozatával összefüggésben felhívható saját állításai, számítása előterjesztésére, tehát a perbeli bizonyítás menetére, mikéntjére nincs kihatással a szerződéses kikötés. Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat alapján, annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, s ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására ugyancsak az adós köteles. A támadott rendelkezés nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek és nem ró többet a fogyasztóra annál, mint ami a Pp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatároz rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő (a perbeli szerződés megkötésekor a Vht. 21. §-ában, jelenleg a 23/C. §-ában és a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 112. §-ában, jelenleg az utóbbiban foglalt) jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad.

[39] Az árfolyamkockázat szerződéses szabályozásával összefüggésben a Kúria iránymutatása alapján a szerződés megkötésekor fennálló körülményeket, feltételeket lehet vizsgálni az érvénytelenségi ok tisztázása során, ezt követően bekövetkezett változásokat (árfolyam emelkedése) nem lehet figyelembe venni. Az árfolyamkockázat korlátlan mértékű adósra telepítését nem zárta ki semmilyen jogszabály, ettől nem ütközik a szerződés jogszabályba, a konstrukció nem jóerkölcsbe ütköző. A bíróságnak a szabályozás tisztességességét kellett vizsgálnia a 2/2014. PJE határozatban foglaltakra figyelemmel. E szerint a tisztességtelenség csak akkor vizsgálható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak a tartalma nem volt világos, nem volt érthető. Ha a fogyasztó a tájékoztatás alapján alappal gondolhatta úgy, hogy a kockázat nem valós, vagy csak korlátozott mértékben terheli őt, a kockázatnak van egy maximuma, a tisztességtelenség megállapítható. Ez a helyzet állhat fenn különösen, ha az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézmény képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlanak bizonyult tájékoztatást kapott. Ez utóbbi körülményeket a fogyasztónak kell bizonyítania.

[40] Alperes által csatolt külön kockázatteltáró nyilatkozat, továbbá azt kiegészítő szerződéses IV.1. pont nem felel a Hpt. akkor hatályos 203. §-ában foglalt tájékoztatásnak. A pénzügyi intézmény tájékoztatója nem magyarázza el részletesen az árfolyam változásának mechanizmusát, a változás hatását a tőke összegre és a törlesztő részletre. Nem tér ki arra, az árfolyam akár jelentős mértékben is emelkedhet, ami fokozott kockázatot jelent adós számára. A jogszabály azt írta elő a pénzügyi intézmények számára, hogy fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. Az ügyfél által aláírt nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak

hatását a törlesztőrészletre. Alperes a kockázatfeltáró nyilatkozata ezen előírásoknak nem felel meg. Alperes a hiányos szabályozással nem vette figyelembe felperesek érdekeit, korrekt és teljes körű tájékoztatásukat nem adott azzal a céllal, hogy a szerződés megkötéséről a későbbi kockázatokat, megnövekedett terheket is felmérve dönthessenek. Ezzel tájékoztatási, együttműködési kötelezettségének alperes nem tett eleget.

- [41] Alperes árfolyamkockázati tájékoztatásának értékelését felperesek által hivatkozott két kúriai határozat tartalmazza. A Kúria Gfv.VII.30.256/2020/9. számú végzésének [31]-[34] pontjai, mely értékelést a perbíróság is osztja, az alábbiakat tartalmazza:

„Az EUB határozataiban írtak szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletre gyakorolt hatására (C-186/16. 49. pont); azon mechanizmus konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal, valamint adott esetben az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyra oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-186/16. 45. pont, C-26/13, 75. pont); arra, hogy a fogyasztó a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik (C-186/16. 50. pont). Az irányelvben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés is, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa (azaz nem szükséges, hogy a „korlátlan” vagy „nincs felső határa” kifejezéseket kifejezetten tartalmazza a kikötés), de csak abban az esetben, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (C-227/18. számú végzés 40.). A jogerős ítéletben írtaknak megfelelően viszont sem az EUB, sem a Kúria jogegységi határozatai olyan elvárást nem fogalmaztak meg, miszerint a tájékoztatásnak konkrét adatokat, számítást, illetve az árfolyam várható alakulásának bemutatását is tartalmaznia kellene, feltéve, ha ennek hiányában is a tájékoztatásból az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági következményei világosan és egyértelműen felismerhetők.

A Kúria egyetértett a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakkal, miszerint a kockázatfeltáró nyilatkozat azon tartalma, amely szerint az árfolyamváltozás forintban (vagy egyéb devizában) számolt törlesztés tekintetében egyaránt okozhat növekedést, de csökkenést, és azt teljes egészében az ügyfél viseli, semmilyen formában nem utal az elvárt módon a tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a futamidő alatt is bekövetkező valószínűségére és arra, hogy ennek következtében a felperes helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé is válhat. Az EUB C-227/18. számú végzése értelmében nem megfelelő az adott tájékoztatás, ha az csupán annyit tartalmaz, hogy az árfolyamváltozás a törlesztés tekintetében növekedést és csökkentést egyaránt okozhat. A felülvizsgálati ellenkérelemben írtakkal szemben a kölcsönszerződés „A kölcsön törlesztése” címet viselő IV. fejezetének 1-3. pontja az árfolyamkockázatra vonatkozó érdemi tájékoztatást nem tartalmaz. Annyit rögzít, hogy a törlesztőrészlet összege a kölcsön folyósításának napjától függően változik, illetve változhat, továbbá ha nincs kellő fedezet a törlesztőrészlet teljesítéséhez, ebben az esetben az aktuális

törlesztő részlet és késedelmi kamat meghatározása a terhelés napján érvényes eladási árfolyamon történik, illetve deklarálja, hogy az árfolyamkockázatot az adós viseli.

A Kúria megítélése szerint a kockázatfeltáró nyilatkozatban és a kölcsönszerződés XI.4. pontjában megfogalmazott azon adósi nyilatkozatnak, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat megértette és viseli azokat, csak abban az esetben van perdöntő jelentősége, ha a kapott tájékoztatás bizonyított tartalma az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára az EUB ítéleteiben és a Kúria 2/2014. PJE és 6/2013. PJE határozataiban foglalt szempontok szerint világos és érthető volt.

A Kúria úgy ítélte, a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban nyújtott tájékoztatás alapján a felperes azt valóban számításba vehette, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes a tájékoztatás tartalmából azt nem ismerhette fel, hogy pontosan mit jelent és milyen következményekkel jár az, hogy azt viselni tartozik. A Kúria ugyan egyetértett az eljáró bíróságok azon álláspontjával, hogy abból, miszerint a kölcsönszerződés nem rendelkezik a kockázatvállalás korlátozásáról, valóban az következik, hogy az nem korlátozott, de nem következik, hogy a kockázatvállalás mibenléte a 2/2014. PJE határozat szóhasználata szerint a fogyasztó számára „egyértelműen felismerhető” volt. Ez okból a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában írtakat a később meghozott EUB ítéleteiben meghatározott szempontokkal együtt értelmezve úgy ítélte meg, hogy az adott ügyben bizonyítottan nyújtott, az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek.”

Ezt az álláspontot tartalmazza a Kúria Gfv.VII.30.410/2020/4. számú közbenső ítélete is.

- [42] Bíróság a fenti indokolással a szerződés főtárgyát érintő tisztességtelen szabályozás miatt a teljes szerződés érvénytelenségét megállapította. Az érvénytelenségi ok nem volt kiküszöbölhető, így az érvénytelenség jogkövetkezményeként a bíróságnak a felek között el kellett számolnia. Alperes 2018. január 23-án a szerződést azonnali hatállyal felmondta és felhívta adósokat 19.019.633.- forint összegű tőke, 934.855.- forint kamat, 615.672.- forint adminisztrációs díj és 163.309.- forint, összesen 20.733.469.- forint összegű lejárt tartozásuk megfizetésére. Bíróságnak a szerződés szerinti elszámolást a szerződés megszűnésének időpontjáig kellett volna elvégeznie, felmondáskor a tartozások esedékessé váltak, azonban a felmondó levél szerinti adatok számszaki levezetését, majd ezt követő felperesi befizetések elszámolását nem adta meg alperes. Bíróság több alkalommal felhívta arra alperest, a szerződéskötés időpontja szerinti MNB középárfolyamból kiindulva munkálja ki, hogy havonta milyen összegű árfolyam különbözetet, illetőleg annak kamatát terhelte ki adósokra a szerződés felmondásáig, majd azt követő időszakra. Alperes három alkalommal csatolt értelmezhetetlen kimutatást, annak magyarázatát sem adta, így ezek az elszámolások az ítéleti elszámolás alapjául nem szolgálhattak. Alperes elszámolási módként kizárólag a Kúria Konzultációs Testületének két számítását fogadta el, azaz vagy a 20%-os árfolyamemelkedés, vagy a kamatfelár melletti elszámolást.

- [43] Felperesek több elszámolást készítettek, először 20%-os mértékű árfolyamemelkedést vállalva (egyezségi ajánlatként) végezték el számítást, mely szerint 10.889.433.- forint a tartozásuk. Válaszként alperes (20%-os árfolyamemelkedés mellett) 13.006.754.- forintos tartozást állított elszámolás készítése nélkül. Felperesek továbbá 45. számú beadványban több kimutatást készítettek, ezek közül MNB középárfolyam és árfolyamváltozás nélkül levezetve a kölcsön forgalmát, szerintük 8.588.214.- forint a 2022. március 23-án fennálló tartozásuk. Felperesek ezt követően meghozott C-472/20.EUB ítéletre hivatkozással, visszatérve (keresetlevélben állítottak szerint) az eredeti állapot visszaállításának igényéhez, 2022. április 25-i időpont szerint, 6.107.867.- forintos tartozást mutattak ki jegybanki alapkamat figyelembevétele mellett. Számításukat arra alapították, alperes a tőke (13.775.000.- forint) és jegybanki alapkamat, mint használati díj (7.323.708.- forint) után 21.098.708.- forintot követelhet adósoktól, míg felperesek 12.193.852.- forintot fizettek vissza, aminek befizetési részösszegek szerinti jegybanki alapkamata 2.796.989.- forint, összesen 14.990.841.- forint a javukra elszámolható összeg, a kettő különbözete a 6.107.867.- forint.
- [44] Bíróság osztotta felperesek elszámolási módjának indokát, illetőleg számszaki levezetését, az általuk hivatkozott EUB döntésben írtakra tekintettel. Az unió bírósága szerződés érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezménye keretében arra a megállapításra jutott, ha a szerződés annak főtárgyára vonatkozó tisztességtelen szabályozás miatt nem maradhat fenn, akkor a fogyasztóvédelmi irányelvek hatékony érvényesülése nem biztosítható nem kötelező erejű olyan bírósági állásfoglalások útján, amelyek a szerződés érvényessé, vagy hatályossá nyilvánításának módjáról szólnak. Tisztességtelen feltétel esetén, főszabály szerint, azon jogi és ténybeli helyzetet kell helyreállítani, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, többek között avval, hogy a fogyasztó számára biztosítja a szolgáltató jogalap nélküli gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot. Bíróság megítélése szerint, tisztességtelen szerződéses feltételt alkalmazó alperes nem részesülhet olyan kedvezményes elszámolásban, amely a felek közötti egyensúlyt javára megbontja, így megalapozatlan az egyenértéki kamat melletti elszámolási igénye. Felperes az elszámolásában a kifizetett kölcsönt és annak törvényes kamatát vetette össze az általa visszafizetett összeg és annak befizetett összegek után számolt törvényes kamatával, ami a fogyasztó számára kedvezőbb elszámolást eredményez, mint a szerződés hatályossá nyilvánítása melletti, szerződéses feltételek melletti elszámolás. Bíróság felperesi kimunkálást számszakilag is megalapozottnak minősítette, annak alapján állapította meg adósok tartozását. Felperesek jövedelmi helyzetükre hivatkozással részletfizetési kedvezményt kértek, amit a bíróság megalapozottnak minősített, így a rPp. 217.§ (3) bekezdésének alkalmazásával, legkevesebb 90.000.- forintos részletekben történő teljesítést engedélyezett felpereseknek.

A perköltség, perorvoslati tájékoztatás jogi indokai

- [45] Bíróság perköltség felől a rPp. 81. § (1) bekezdése, továbbá a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének b) pontja alapján határozott. A pertárgy értéke a keresetlevél szerint, szerződés létre nem jötte esetén a szerződéses érték, azaz 13.775.000.- forint, ezt felperes megalapozatlanul állította, ugyanakkor a kereset beadásakor kért 10.190.216.- forint elszámolása megalapozott volt, ebben a mértékben pernyertesek lettek (megítélt összeg azóta történt befizetések miatt csökkent). A pernyertesség aránya 74%, így 826.500.- forintos

feljegyzett illetékből (felperesek költségmentessége folytán) alperes 611.600.- forint megfizetésére köteles. Alperes továbbá köteles megfizetni felpereseknek forint ügyvédi munkadíjat.

[46] Fellebbezési jog a rPp. 233. § (1) bekezdésén alapul.

Székesfehérvár, 2022. június 8.

Dr. Deák Zsolt s. k.

bíró